

A Fővárosi Ítéltábla a Kummer Ügyvédi Iroda (címe., ügyintéző ügyvéd: dr. Kummer Ákos) által képviselt I.rendű felperes neve (I.rendű felperes címe) I. rendű és II.rendű felperes neve (II.rendű felperes címe.) II. rendű felpereseknek - dr. Nagy János ügyvéd (címe) által képviselt I. rendű alperes neve Szerkesztősége (I. rendű alperes címe) I. rendű és a II. rendű alperes neve Kft. (II. rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen sajtó-helyreigazítás miatt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. május 17. napján kelt 27.P.20.867/2019/16. számú ítélete ellen az I. rendű felperes részéről 17. sorszám alatt, valamint az I. és II. rendű alperesek részéről 18. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatja és arra kötelezi az I. rendű alperest, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított módon az alábbi helyreigazítást tegye közzé:

„Helyreigazítás Lapunk 2019. február hó 14. napján »A ... elnöke saját cigány- és zsidóverő módszert dolgozott ki« címmel megjelent cikkében valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve saját speciális cigány- és zsidóverő módszert dolgozott ki, amely abból állt, hogy motorral ütöttek le cigány vagy zsidónak vélt járókelőket, és olyan rohamosztagot vezetett, amelynek tagjai ezzel a módszerrel vertek embereket, valamint azt is, hogy I.rendű felperes neve korábban cigány- és zsidónak vélt embereket vert.

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve által vezetett újnáci rohamcsapat tevékenységéről készült dosszié került a birtokunkba és, hogy a hozzá köthető bandákról több ezer oldal bűnügyi irat keletkezett. Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve vezéregyénisége volt embereket rettegésben tartó rohamosztagoknak Észak-Magyarországon.

Valótlanul állítottuk továbbá, hogy I.rendű felperes neve rendszeresen a ... nevű nyilas újság legfrissebb számaait hordta magával és egyik társának megmutatta, hogy hogyan tartanak Németországban emléktúrát Hitler alvezére, Rudolf Hess emlékére, valamint, hogy rendszeres kapcsolatot ápolt és sokrétű segítséget kapott a német és osztrák újnáci rohamosztagok vezetőitől, akikkel akciótervet is egyeztetett.

Valótlanul állítottuk, hogy a felperes vezette banda támadt az ...ben cigány emberekre és egy zsidónak vélt hurkasütőre, valamint a rendőrökre.

Valótlanul állítottuk azt is, hogy a ...-banda tagjai egymás között horogkeresztes papírokon leveleztek és azt is, hogy I.rendű felperes neve a ... nevű rohamcsapatban SS mintára szervezte meg saját testőrségét.

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve ...ra is kiterjesztette a neonáci akciókat, ...be hívta a neonáci tanokra fogékony fiatalokat, dossziéjában az erre vonatkozó levelezés található és egy olyan hozzá írott levél, amelyben egy fiatal a tiszta, zsidó- és cigánymentes Magyarország megteremtésére vonatkozó célkitűzéssel egyetért.

A valóság ezzel szemben az, hogy a felperes egy alkalommal többedmagával részt vett egy roma származású férfi bántalmazásában, amely miatt őt a bíróság jogerősen aljas indokból elkövetett könnyű testi sértés büntette miatt ítélte el. Vezetője volt a Nemzeti Ifjak Egyesületének, később a Független Kisgazda és Polgári Párt támogatásával a Független Magyar Ifjúság elnevezésű szervezet megszervezésében és vezetésében vett részt."

Kötelezi a ... Zrt-t (...), hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű felperesnek 85.000 (nyolcvanötezer) forint együttes első és másodfokú perköltséget, továbbá a Magyar Államnak külön felhívásra 78.000 (hetvennyolcezer) forint kereseti és fellebbezési illetéket.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye

I n d o k o l á s

A fellebbezés elbírálása szempontjából releváns tényállás szerint a felperes, aki a II. rendű felperes neve elnevezésű politikai párt elnöke, a '90-es évek elején ...ben többed magával bántalmazott egy roma származású embert. Emiatt a felperest a bíróság 1992. december 8-án jogerősen aljas indokból elkövetett könnyű testi sértés büntette miatt ítélte el, 8 hónapi börtönbüntetéssel sújtotta, amelynek végrehajtását három évi próbaidőre felfüggesztette. Ebben az időben ... környékén számos rasszista színezetű támadás történt, különböző skinhead csoportosulások jöttek létre, amelyek szervezeten és erőszakosan léptek fel másokkal szemben. A felperes részt vett az Egri Nemzeti Ifjak Egyesületének szervezésében, amelyet a bíróság végül nem jegyezett be. Később a Független Kisgazdapárt támogatásával a Független Magyar Ifjúság elnevezésű szervezet megszervezésében, irányításában vett részt.

Az Oktató Intézet Educatio Füzetek sorozatában 1994-ben jelent meg ... „Kopaszok” című tanulmánya. A tanulmány a magyarországi skinhead „mozgalom” létrejöttének, megerősödésének okait kutatta, amelynek során az ...ben történt erőszakos cselekményekkel kapcsolatosan, az abban érintettekkel riportokat készítve igyekezett a jelenség hátterét feltárni.

A ... című nyomtatott sajtótermék 2019. február 14-i lapszámának címlapján „Megszereztük I. rendű felperes neve újnáci dossziéját - A ... elnöke saját cigány- és zsidóvető módszert dolgozott ki” címmel jelent meg, utalva arra, hogy a teljes cikk a lap 4. oldalán található.

A cikk nagybetűs bevezetője szerint „A ... megszerezte a I. rendű felperes neve vezette újnáci rohamosztag dossziéját. A ...-banda folyamatosan rettegésben tartotta Észak-Magyarországot. Verték a cigányokat és azokat, akikről azt hitték zsidók, ... egy speciális zsidó- és cigányverő módszert is kifejlesztett, amivel nagy tekintélyre tett szert az újnácik körében.” A lap a felperest ...-nak nevezve arról számolt be, hogy egyik alvezére szerint ő az a típusú főnök volt, aki, ha kellett ütött „[v]erte a cigányokat, és azokat, akikről azt hitte zsidó.” Közölte, hogy a felperes által vezetett újnáci bandákról több ezer oldal bűnügyi irat, tanúvallomások, nyomozati anyagok, rendőrségi és ügyészségi jelentések keletkeztek. Ezek egy kötetbe rendezve ma is megtalálhatók a Rendőrtiszti Főiskola és Kriminológiai Intézetben. Ez a bűnügyi dosszié széles körű és agresszív neonáci tevékenységet dokumentál. A felperes éveken keresztül volt vezéregyenysége olyan észak-magyarországi rohamosztagoknak, amelyek rasszista terror révén tartottak rettegésben több ezer embert. Részletezte, hogy rendszeresen vertek külföldieket, színes bőrűeket, cigány embereket és akikről azt hitték zsidók. A felperes lépésről-lépésre szervezte meg a rohamosztagok irányítását. A cikk szerint azzal szerzett tekintélyt, hogy kifejlesztett egy „motoros-verési módszert.” Ezt úgy mutatta be, hogy „[k]ét újnáci motoron ülve hirtelen odahajtott egy cigánynak vagy zsidónak vélt járókelőhöz, akit a hátul ülő rohamosztagos baseballütővel vagy egy kábeldarabbal leütött, aztán gyorsan elhajtottak a helyszínről.” Utalt a cikk arra, hogy ... megye és ... rendőrkapitánya külön felhívta ezen köznyugalmat megzavaró tevékenységre a figyelmet. A felperes, mint a „neonáci

rohamosztagosok fővezére" széleskörű szervező tevékenységet fejtett ki Észak-Magyarországon, több városban alegységeket szervezett a rohamosztagosokból. Egy vallomásra utalva azt írta, hogy „rendszeresen hozott magával a ... nevű nyilas újság legfrissebb számaiból” és egyik alvezérének megmutatta „hogyan tartanak Németországban emléktúrát Hitler alvezére, Rudolf Hess emlékére.” A cikk szerint a felperes „rendszeres kapcsolatot ápolt, és sokrétű segítséget kapott a német és osztrák újnáci rohamosztagok vezetőitől.” Közölte, hogy 1991. április 26-án ...en „akciótervet egyeztetett német és osztrák szervezetek vezetőivel.” A néhány nappal később ...ben történt rasszista erőszak ennek következménye volt. A külföldi újnácik ötlete alapján támadtak rá emberekre 1991. május 1-én is ...ben. Először idős zenész cigány embereket bántalmaztak és aláztak meg, rátámadtak egy zsidónak vélt hurkasütőre is. Ezt a személyt a ... banda egyik tagja „úgy fejbe rúgta szöges bakancssal, hogy az áldozat súlyos, maradandó koponyasérülést szenvedett.” „Rendőrokkra is rátámadtak, akiket könnygázszprével fűjták le és meglökdösték őket.” Később egy hagyományörző műsor résztvevőire is rátámadt 100 újnáci. A megtámadottakat a rendőrök menekítették ki. Ebben az akcióban is vezető szerepet játszott a felperes.

A továbbiakban a cikk azt tartalmazza, hogy „[a] ...-banda tagjai egymás között, apró horogkeresztekkel teli papírokon leveleztek,” amit később a ... frakció tagjai is megtartottak szokásként. Említették ... frakciótag egyik boldog új évet kívánó levelét, amelynek másolatát a cikk bemutatta.

A cikk azzal folytatódik, hogy a felperes 1991 szeptemberében az észak-magyarországi újnácikat új egységbe szervezte, megalakította a ... rohamcsapatot. A vezetésbe hozzá feltétlenül hű tagokat emelt. „SS mintára megszervezte a ... „belbiztonsági alakulatát,” lényegében saját személyes testőrségét.” Ez az alakulat a következő hónapokban élen járt az észak-magyarországi rasszista támadásokban. A felperes „...ra is kiterjesztette a neonáci akciókat.” A rendőrségi iratok szerint 1991. októberében „...be hívta a beszerzésre alkalmas, a neonáci tanokra fogékony fiatalokat.” Közölte az írás, hogy a felperes dossziéjában megtalálható ma is az ezzel kapcsolatos horogkereszttel díszített levelezés. Az egyik felpereshez írt levélben egyetértettek a célkitűzésekkel „a tiszta, zsidó- és cigánymentes Magyarország megteremtésével,” akár fizikai erőszak útján is.” A cikkben szerepelt, hogy 1991 őszén már egész Észak-Magyarországot rettegésben tartották a felperes által vezetett újnáci bandák. Rendőrségi jegyzőkönyvek rögzítik kit hogyan vertek meg.

Az I. és II. rendű felperesek az alperesekhez 2019. március 12-én eljuttatott kérelemben helyreigazítás közzétételét kérték, miszerint

„Helyreigazítás:

A 2019. február hó 14-én „A ... elnöke saját cigány- és zsidóverő módszert dolgozott ki” címmel megjelent cikkben valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve korábban saját, speciális zsidó- és cigányverő módszert dolgozott ki, amely abból állt, hogy motorral ütöttek le cigánynak vagy zsidónak vélt járókelőket. (1)

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve korábban újnáci rohamosztagot vezetett, melynek tagjai cigányokat vertek, és azokat, akikről azt hitték zsidók. (2)

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve korábban verte a cigányokat és azokat, akikről azt hitte zsidó, ahogyan azt is, hogy ezt korábban az egyik társa nyilatkozta róla egy rendőrségi vallomásban. (3)

Valótlanul állítottuk, hogy olyan dosszié került a birtokunkba, amely egy I.rendű felperes neve vezette újnáci rohamosztagról készült. (4)

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve által vezetett újnáci bandákkal kapcsolatban több ezer oldal bűnügyi irat keletkezett. (5)

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve vezéregyénisége volt embereket rettegésben tartó rohamosztagoknak. (6)

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve neonáci rohamosztagokból észak-magyarországi

városokban alegységeket szervezett. (7)

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve rendszeresen hordott magával egy „...” című újságot és azt is, hogy egy alkalommal az egyik társának megmutatta, hogyan tartanak Németországban emléktúrát Rudolf Hess emlékére. (8)

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve korábban kapcsolatot ápolt német és osztrák újnáci rohamosztagok vezetőivel, akiktől segítséget is kapott, illetve a vezetőikkel egyeztetett. (9)

Valótlanul állítottuk, hogy egy I.rendű felperes neve által vezetett banda az ...-völgyben cigány emberekre és egy zsidónak vélt hurkasütőre támadt, a rendőrökre is rátámadtak, akik könnygázszprével fújtak le és meglökdöstek. (10)

Valótlanul állítottuk, hogy a I.rendű felperes neve által vezetett banda tagjai egymás között horogkeresztekkel teli papírokon leveleztek, és azt is, hogy ez szokás volt a II.rendű felperes neve parlamenti frakciójában. (11)

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve ... néven újnáci rohamcsapatot hozott létre, és azt is, hogy ebben a szervezetben saját testőrséget szervezett az SS mintájára. (12)

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve a neonáci akciókat ...ra is kiterjesztette, ...be hívott neonáci tanokra fogékony fiatalokat és azt is, hogy ezzel kapcsolatos levelezés egy, a I.rendű felperes neve korábbi ügyeit rögzítő dossziében megtalálható. (13)

Valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve olyan levelet kapott egy személytől, amelyben a levél írója egyetértett a tiszta, zsidó- és cigánymentes Magyarország megteremtésével. (14)

Valótlanul állítottuk, hogy a rendőrségi jegyzőkönyvek rögzítik, kit és hogyan vertek meg I.rendű felperes neve vezetésével újnáci bandák, és azt is, hogy léteztek olyan, I.rendű felperes neve által vezetett bandák, melyek rettegésben tartották egész Észak-Magyarországot, és több embert is megvertek." (15)

Az I. rendű alperesi szerkesztőség a helyreigazítási kérelemnek nem tett eleget, ezért az I. és II. rendű felperesek a bíróságnál 2019. április 1-én benyújtott keresetükben kérték, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest a kérelemmel egyező helyreigazító közlemény közzétételére, a II. rendű alperest pedig a perköltség megfizetésére kötelezze.

Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint a cikknek a felperesek által sérelmezett közlései részben valós tényállítások, részben ténybelileg megalapozott vélemények, következtetések, melyekkel szemben sajtó-helyreigazításnak nincs helye. Elsősorban ... „Kopaszok” című, 1994-ben megjelent, a magyarországi skinhead mozgalmat bemutató tanulmányára, valamint az ezen írásban foglaltakat alátámasztó újságcikkekre hivatkoztak. Alperesi állítás szerint a hivatkozott írások összességében alkalmasak a magyarországi skinhead mozgalom kialakulásának bemutatására és az I. rendű felperes ebben betöltött szerepének bizonyítására.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetének részben helyt adott és arra kötelezte az I. rendű alperest, hogy 5 napon belül, egyrészt az általa szerkesztett ... című napilap címlapján, annak felső részében jelentesse meg az alábbi közleményt: „Helyreigazítás lapunk 4. oldalán a 2019. február 14-én „A ... elnöke saját cigány- és zsidóverő módszert dolgozott ki” címmel megjelent cikkhez”, másrészt ugyanezen lapszám 4. oldalán, az eredeti közléssel azonos helyen, betűszedéssel és módon, kommentár nélkül jelentesse meg az alábbi közleményt:

„Helyreigazítás:

Lapunk 2019.február hó 14. napján »A ... elnöke saját cigány- és zsidóverő módszert dolgozott ki« címmel megjelent cikkében valótlanul állítottuk, hogy I.rendű felperes neve által vezetett újnáci rohamcsapat tevékenységéről készült dossziét szereztünk meg, valamint azt is, hogy a hozzá köthető bandákról több ezer oldal bűnügyi irat keletkezett.

Valótlanul állítottuk továbbá, hogy I.rendű felperes neve rendszeresen a ... nevű nyilas újság

legfrissebb számaait hordta magával és egyik társának megmutatta, hogy hogyan tartanak Németországban emléktúrát Hitler alvezére, Rudolf Hess emlékére, valamint hogy rendszeres kapcsolatot ápol és sokrétű segítséget kapott a német és osztrák újnáci rohamosztagok vezetőitől, akikkel akciótervet is egyeztetett.

Valótlanul állítottuk azt is, hogy a ...-banda tagjai egymás között horogkeresztes papírokon leveleztek.

Valótlanul állítottuk továbbá, hogy I.rendű felperes neve ... néven rohamcsapatot hozott létre, melyen belül SS mintára saját személyes testőrségének megfelelő belbiztonsági alakulatot szervezett.

Ezt meghaladóan a keresetet elutasította és kötelezte a II. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 38.100 forint perköltséget.

Kötelezte a bíróság az I. rendű felperest, hogy 12.000 forint, a II. rendű alperest, hogy 18.000 forint meg nem fizetett illetéket külön felhívásra fizessen meg a Magyar Államnak és úgy rendelkezett, hogy a további 6.000 forint meg nem fizetett illetéket a Magyar Állam viseli.

Az elsőfokú bíróság a cikk szövegéhez igazodva szöveghűen csoportosította 27 pontba a felperes helyreigazítási kérelmében kifogásolt közléseket.

A perben alkalmazott jogszabályok körében ismertette Magyarország Alaptörvényének IX. cikkét, a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12. § (1) bekezdését, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 495. § és 496. §-ait.

Megállapította, hogy a felperesek mind a sajtószervhez, mind a bírósághoz határidőben és szabályszerűen terjesztettek elő helyreigazítási kérelmet, illetve a keresetlevelet.

Értékelése során alapvető jelentőséget tulajdonított azon körülménynek, hogy a sérelmezett közlések egy parlamenti párt elnökére és magára a pártra vonatkoztathatóak, azaz széles körű érdeklődésre számot tartó közügyet érintettek.

Az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) számú és 13/2014. (IV.18.) számú AB határozat, továbbá a PK 12. számú állásfoglalására utalva rögzítette, hogy sajtó-helyreigazítás alapja valótlan tények állítása, vagy való tény hamis színben történő feltüntetése lehet. Ténybelileg megalapozott véleménynyilvánítás, értékítélet helyreigazítására a sajtó nem kötelezhető. Azt is rögzítette, hogy melyek a tényállítás és véleménynyilvánítás elhatárolását segítő szempontok, hogyan alkalmazható a bizonyíthatósági teszt.

Az alperesi védekezésre tekintettel vizsgálta a hivatkozott tanulmány és publicisztikák bizonyító erejét figyelemmel az alperest a PK 14. számú állásfoglalás szerint terhelő bizonyítási kötelezettségre.

Azt állapította meg, hogy valamely állítás más sajtóközleményben, vagy más írásban történő megjelenése nem alkalmas az abban foglaltak bizonyítására, azaz az alperesi szerkesztőség bizonyítani tartozik a sérelmezett állításainak alapul fekvő írások, sajtómegjelenésekben megjelenített, a felperesek által vitatott tényállítások valóságosságát is. A Pp. 266. § (1) bekezdés alapján ugyanakkor a bírói felhívás ellenére sem vitatott tényállításokat nem kell az alperesnek bizonyítania, amennyiben azok tekintetében a bíróságnak nem merül fel kételye. Mindezek alapján az I. rendű alperesi szerkesztőség által hivatkozott írásokban közölt és a felperesek által bírói felhívás ellenére sem vitatott tényállításokat valóban fogadhatta el.

A felperesek bírói felhívásra tett nyilatkozatait úgy értékelte, hogy pusztán azt vitatták, hogy az alperes által hivatkozott írások bármely elemükben tényállításnak minősülnek, de azt nem, hogy a

hivatkozott írások bármely állítása tényállításként történő értékelés esetén valótlan lenne. Az elsőfokú bíróság értékelése szerint, bár az alperesek által hivatkozott írások kétségkívül döntő részben publicisztikus tartalomnak minősülnek, tartalmazznak olyan tényállításokat is, melyek megalapozottsága vonatkozásában a bíróságnak nem merült fel kételye. Így minősülnek különösen az I. rendű felperes saját nyilatkozatai, melyek valóságosságát az I. rendű felperes sem jelen perben, sem pedig sajtóperben nem vitatta, melyeket erre tekintettel az elsőfokú bíróság nem vitatott, valós tényállításnak fogadott el.

Rögzítette, hogy a peres eljárásban az alperesek tanúbizonyítási indítványának miért adott helyt, azzal azonban, hogy ez a bizonyítás nem vezetett eredményre, mert a tanúnak nem voltak érdemi információi a perben releváns tényekkel összefüggésben.

Rögzítette, hogy a PK 12. számú állásfoglalás értelmében a sajtó-helyreigazítás iránti igény elbírálásánál a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni, a sajtóközlemény egymással összetartozó részeit összefüggésükben kell értékelni.

Kiemelte, hogy a PK 15. számú állásfoglalás I. és II. pontja értelmében a helyreigazító közleményből - a maga egészét, összefüggéseit is tekintve - ki kell tűnnie annak, hogy a kifogásolt sajtóközleménynek mely tényállítása valótlan, a helyreigazítás szövege nem alakítható úgy, hogy ezáltal a tartalma elveszítse helyreigazító jellegét. Ha a bíróság a helyreigazításnak helyt ad, ítéletében - a kérelem és ellenkérelem keretei között - belátása szerint állapítja meg a helyreigazítás szövegét és határidő tűzésével ennek közzétételére kötelezi az alperest.

Hangsúlyozta, hogy a sajtó-helyreigazítás jogintézményének céljából, és a PK 15. számú állásfoglalás felhívott rendelkezéseiből is egyértelműen következik, hogy a helyreigazító közleménnyel szembeni elsődleges követelmény, hogy a sérelmezett közlés egészének kontextusába helyezve is megőrizze a helyreigazító jellegét. Ebből egyenesen következik, hogy helyreigazításra kötelezésnek csak szükséges, de nem elégséges feltétele az adott közlés valótlansága, mert elrendelésének további feltétele, hogy a helyreigazító közlemény ne torzítsa a cikk eredeti tartalmát, azaz a cikk a helyreigazítás következtében ne veszítse el eredeti jellegét, mondanivalóját.

Ezen ellentmondás feloldására hivatott annak lehetősége, hogy a bíróság szabadon állapíthatja meg a helyreigazító közlemény szövegét, de erre kizárólag a kérelem és ellenkérelem keretei között van lehetőség. Amennyiben a kérelem és ellenkérelem keretei között nincs lehetőség a helyreigazító közlemény szövegének a helyreigazító jellege megőrzését biztosító megváltoztatására, ha a közzététel következtében torzulna a cikk eredeti jelentése, tartalmi mondanivalója, akkor a bíróságnak el kell utasítania a kerestet. Tipikusan így minősül az a helyzet, amikor a sérelmezett közlés önmagában ugyan valótlan, de csak az ezzel szembeállítható valóság együttes közlésével alkalmas a sajtóközlés torzításmentes helyreigazítására. Amennyiben egy ilyen helyzetben a sajtó-helyreigazítást kezdeményező fél kérelme nem terjed ki a valóság közlésére is (azaz nincs olyan kérelem, melynek keretei között a bíróság helyreállíthatná a közlemény helyreigazító jellegét), úgy a bíróságnak nincs lehetősége a helyreigazítás tartalmi hiányosságainak korrigálására.

Mindezek alapján döntött a felperesek keresetéről.

„A ... megszerezte a I.rendű felperes neve vezette újnáci rohamosztag dossziéját" közlés (1) tekintetében úgy foglalt állást az elsőfokú bíróság, hogy az rendőrségi dossziét (aktát) takar. Az alperesi közlés sérelmességének súlyát emeli, hogy a hivatkozott hivatalos irat („dosszié") birtoklásának állításával azt a látszatot kelti, mintha a cikk valamennyi állítását okirat támasztaná alá, azaz állításai magas szinten bizonyítottak lennének. A közlés tényállítás, melynek bizonyítására az alperes köteles. Ezen bizonyítási kötelezettségének ... tanulmányára utalással, annak csatolásával

nem tudott eleget tenni.

„A ...-banda folyamatosan rettegésben tartotta Észak-Magyarországot" közlés (2) esetében arra a következtetésre jutott, hogy az ténybelileg megalapozatlan véleménynyilvánításnak minősül, mert szubjektív megítélésen, egyéni értékítéleten alapul annak állítása, hogy az I. rendű felpereshez köthető szervezetek rettegésben tartották-e Észak-Magyarországot vagy sem. A perben ugyanakkor semmilyen bizonyíték nem támasztotta alá a fenti, véleményközlés ténybeli megalapozottságát. Csak az volt megállapítható a 10/A/3. szám alatt csatolt, „...: Szkinhedpárt" című publicisztikában megjelent I. rendű felperesi nyilatkozatból, hogy léteztek az I. rendű felperesi érdekeltségbe tartozó ifjúsági szervezetek, de az nem, hogy ezen szervezetekhez olyan erőszakos cselekmények köthetőek, melyek alkalmasak lennének egy országrész „rettegésben tartására."

Ugyanakkor ezen közlés helyreigazítása csak annak egyidejű közlésével alkalmas a helyreigazító jelleg megőrzésére, hogy az I. rendű felperes saját személyében is érintett volt rasszista indítékú bűncselekmény elkövetésében. Ennek közlése nélkül ugyanis az a hamis látszat keletkezik, hogy I. rendű felperes személye soha semmilyen módon nem volt összefüggésbe hozható rettegés keltésére alapot adó cselekményekkel, ami nem fedi a valóságot. Különös nyomatékkal vette figyelembe az I. rendű felperes közszereplői minőségét.

Tekintettel arra, hogy a bíróság a PK 15. számú állásfoglalás II. pontja értelmében csak a kérelem és ellenkérelem keretei között határozhatja meg a helyreigazító közlemény tartalmát, ezért a valóság közzétételére irányuló kérelem hiányában a bíróság nem tudja oly módon megváltoztatni a helyreigazítás szövegét, hogy az alkalmas legyen a helyreigazító jelleg megőrzésére, ezért a bíróság a helyreigazítására vonatkozó kereseti kérelmet elutasította.

Tényállító jelleget állapított meg az elsőfokú bíróság

a ...-banda tagjai „[v]erték a cigányokat és azokat, akikről azt hitték, zsidók", (3)

a „... egy speciális zsidó- és cigányverő módszert is kifejlesztett, amivel nagy tekintélyre tett szert az újnácik körében" és (4)

a az I. rendű felperes „[v]erte a cigányokat, és azokat, akikről azt hitte, zsidó - nyilatkozta róla a rendőrségi vallomásban egyik alvezére" közlések (5) vonatkozásában.

E körben az alperesek okirati bizonyítékai és a kihallgatott tanú sem szolgált érdemi bizonyítékokkal. Ugyanakkor ezen állítások vonatkozásában is úgy határozott, hogy helyreigazításnak azért nincs helye, mert a kérelem és ellenkérelem keretei között ezen állításokkal összefüggésben sincs lehetőség a helyreigazító közlemény tartalmának olyan meghatározására, mely alkalmas a helyreigazító jelleg megőrzésére, ezért ezen közlések vonatkozásában is elutasította a keresetet.

A „... vezette újnáci bandákról több ezer oldal bűnügyi irat keletkezett" (6) közléssel kapcsolatosan a bizonyíthatósági teszt alkalmazásával megállapította, hogy ezen sérelmezett közlés tényállítás, amely vonatkozásában az alperes bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni. Visszautalt a már részletezett azon körülményre, hogy a cikkbeli határozott állítással szemben az alperesi szerkesztőség, még azt sem tudta bizonyítani, hogy egy rendőrségi akta birtokában van. Mindezek miatt e körben helyreigazításra kötelezte az I. rendű alperest.

A „a ... elnöke éveken keresztül volt vezéregyénisége olyan észak-magyarországi rohamosztagoknak, amelyek rasszista terror révén tartottak rettegésben több ezer embert" (7) közlés tekintetében a keresetet részben a helyreigazítási kérelem alkalmatlansága miatt utasította el. Kifejtette ezen túlmenően azt is, hogy a csatolt tanulmányban maga a felperes sem vitatta, hogy vezéregyénisége volt a '90-es évek elején ...ben működő személyéhez köthető formális és informális társaságoknak, illetve szerveződéseknek, ezért az erre vonatkozó értékítéletnek kellő valóságalapja

is van. Alaptalannak ítélte a felperesi vélekedést, amellyel a hozzá köthető szervezeteket „újnáci”-nak „rohamosztagnak” vagy „újnáci rohamosztagnak” történő minősítése ellen tiltakozott.

A perbeli adatok (...: Kopaszok című írásában az I. rendű felperes saját nyilatkozata) ugyanis annyit alátámasztanak, hogy az I. rendű felperes a '90-es évek elején valóban széleskörű szervezőtevékenységet fejtett ki olyan fiatalok között, akik „nem határolódtak el a skinhed-ideológiától,” mely ideológia számukra azt jelentette, hogy „szeretik hazájukat,” és akik értékrendjébe belefért az is, hogy „cigányokat, négereket vagy idegeneket” ne engedjenek soraikba. Értékelte, hogy az I. rendű felperes maga tagadta ugyan, hogy valaha is skinhed lett volna, de azt elismerte, hogy az általa vallott nézetek skinhed ideológiától való elválasztása okozhat nehézségeket.

Az I. rendű felperes, mint parlamenti párt elnöke túrni köteles politikai tevékenységének kétségkívül durva, túlzó minősítését, mert a politikai közbeszédben általános jelenséggé vált a másik fél politikai nézeteinek szélsőséges jelzőkkel történő minősítése.

Azon közlés esetében, miszerint az I. rendű felperes „kifejlesztett egy motoros verési módszert. Két újnáci motoron ülve hirtelen odahajtott egy cigánynak vagy zsidónak vélt járókelőhöz, akit a hátul ülő rohamosztagos baseballütővel vagy egy kábeldarabbal leütött, aztán gyorsan elhajtottak a helyszínről,” (8) az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy ez tartalmában megfeleltethető a „... egy speciális zsidó- és cigányverő módszert is kifejlesztett, amivel nagy tekintélyre tett szert az újnácik körében” közlésnek. Ezért az ezen közlés tekintetében a 4. pontnál kifejtett indokok alapján utasította el a keresetet.

Az I. rendű felperes „széles körű szervező tevékenységet fejtett ki Észak-Magyarországon, alegységeket szervezett a rohamosztagosokból ...ban, ...ban és ...on” (9) közlés az elsőfokú bíróság megítélése szerint több elemet magában hordozó alperesi állítás, amely vonatkozásban helyreigazításának nincs helye. Az I. rendű felperes „széles körű szervező tevékenységet fejtett ki” állítást az I. rendű felperes saját nyilatkozatai támasztották alá. Ezen túlmenően az, hogy az I. rendű felperes szervező tevékenysége az ország mely konkrét régióra terjedt ki az ügy megítélése szempontjából nem bír jelentőséggel.

Az I. rendű felpereshez köthető szervezetek „rohamosztagként” történő minősítése pedig olyan véleménynyilvánítás, amit az I. rendű felperesi pártelnöknek ezen minőségénél fogva túrnie kell.

Azonos megítélésűnek tekintette az elsőfokú bíróság

„a későbbi ... elnök rendszeresen hozott magával a ... nevű nyilas újság legfrissebb számaiból” (10), a „... az újságban megmutatta neki, hogyan tartanak Németországban emléktúrát Hitler alvezére, Rudolf Hess emlékére” (11),

a „... rendszeres kapcsolatot ápolt és sokrétű segítséget kapott a német és osztrák újnáci rohamosztagok vezetőitől” (12) és

az „akciótervet egyeztetett a német és osztrák szervezetek vezetőivel” (13) közléseket.

Mindezek a bizonyíthatósági teszt alkalmazásával tényállításnak minősülnek, amelyek valóságát az alperesek nem tudták bizonyítani. Az általuk csatolt publicisztikák és sajtóhírek ugyanis e körben nem tartalmaztak értékelhető elemet, a kihallgatni kért tanúnak pedig nem volt érdemi információja az ügyben. Mindezek miatt ezen állítások helyreigazítására kötelezte az alperesi szerkesztőséget.

Ugyan így egységesen kezelte

„az első akció békés, időse cigányzenészek ellen indult” (14),

a „rátámadtak egy zsidónak vélt hurkasütőre is” (15),

a „...ék a rendőrökre is rátámadtak” (16),

a „könnygázszprével fújták le és meglökdösték őket” (17) és

a „rátámadtak a cigány hagyományörző egyesület színpadi műsorára is" (18) közléseket is, melyeket tényállításként értékelt. Ezen állítások esetében is azt rögzítette, hogy ezek bizonyítása az alperesek részéről nem történt meg, azonban önmagában a valótlan tényállítások helyreigazítása csak az I. rendű felperes erőszakos, rendőrségi eljárást is maga után vonó cselekedete egyidejű közlésével alkalmas a helyreigazító jelleg megőrzésére. A valóság közzétételére irányuló felperesi kérelem hiányában a helyreigazítására vonatkozó kérelmet elutasította.

A „..., azaz I. rendű felperes neve vezető, irányító szerepet játszott ebben az akcióban is" (19) közlés az elsőfokú bíróság megítélése szerint ugyancsak a valóság közlésére irányuló felperesi kérelem hiánya miatt alaptalan.

„A ...-banda tagjai egymás között, apró horogkeresztekkel teli papírokon leveleztek." (20) közlés esetében a keresetnek helyt adott, mert ezen közlés tényállítás, melynek bizonyítását az alperesek meg sem kísérelték.

Az ezzel összefüggő azon közlés, hogy „Ezt a szokást a ... frakcióban is megtartották" (21) esetében az elsőfokú bíróság különösen hangsúlyosnak tartotta a PK 12. számú állásfoglalásban kifejtett szempontok szem előtt tartását.

A sérelmezett közlésnek a szöveggörnyezet kontextusában való értékelése alapján egyértelműen megállapítható, hogy annak alperesi állítása, hogy „szokás" lett a ... frakcióban is a horogkeresztes papíron történő levelezés azon valós eset gunyoros és kétségkívül túlzó felemlegetése, hogy egy jobbikos parlamenti képviselő ilyen módon köszöntötte az új évet a frakciótársainak küldött e-mailjében.

A II. rendű felperest, mint parlamenti pártot illető közlés vonatkozásában lényegtelen körülmény, hogy a horogkeresztes levélen való levelezés gyakorlat volt-e, vagy csak egyszer történt meg, így a sérelmezett közlés valós tényállításnak minősül, következésképpen helyreigazításának nincs helye.

Egységesen ítélte meg az elsőfokú bíróság a

„..., néven új, még jobban megszervezett, egységes rohamcsapatot hoztak létre" (22) és a „..., SS mintára megszervezte a ... „belbiztonsági alakulatát" (23), lényegében saját személyes testőrségét" közlést, melyek olyan tényállításnak minősültek, melyek valóságát az alperesek bizonyítani nem tudták, ezért e körben helyt adott a keresetnek és az I. rendű alperest kötelezte a helyreigazítás közzétételére.

A „..., ...ra is kiterjesztette a neonáci akciókat" (24) és az I. rendű felperes „...,be hívta a beszerzésre alkalmas, a neonáci tanokra fogékony fiatalokat" (25) közléseket valós tényállításnak értékelte az elsőfokú bíróság, visszautalva a hasonló tartalmú közléseknél kifejtettekre, ezért e körben a keresetet elutasította. Megítélése szerint egyrészt az I. rendű felperes saját állítása is alátámasztja, hogy széles körű szervezőtevékenységet fejtett ki, mellyel összefüggésben az, hogy ez konkrétan ...ra kiterjedt-e vagy sem, az I. rendű felperes személyének megítélése szempontjából lényegtelen körülmény.

Másrészt önmagában az, hogy miként minősíthetőek az I. rendű felpereshez köthető szervezetek ideológiai hovatartozása még nem szolgáltat kellő alapot egy parlamenti párt elnökét érintő közlések helyreigazítására, még akkor sem, ha a perben feltárt adatok alapján durva, túlzó állítás „neonáci"-nak minősíteni az I. rendű felperes ideológiai kötődését.

»Az egyik ...hez írt levélben a 17 éves ... egyetért a célkitűzésekkel, „a tiszta, zsidó- és cigánymentes Magyarország megteremtésével" akár fizikai erőszak útján"« közlés (26) esetében az elsőfokú bíróság a PK 13. számú állásfoglalás I. pontja értelmében úgy ítélte meg, hogy az, hogy

milyen tartalmú levelet intéztek az I. rendű felpereshez nem rá, hanem a levél írójára vonatkoztatható közlemény, következésképpen ezen közléssel összefüggésben az I. rendű felperesnek nincs keresetösségi joga. Ezen túlmenően érdemi befolyással sincs az I. rendű felperesre az, hogy évtizedekkel korábban egy magánszemély milyen tartalmú levelet írt neki, ezért a közlés helyreigazítására vonatkozó igény ezen okból sem foghat helyt.

Az „1991 őszén a I.rendű felperes neve vezette újnáci bandák már szinte egész Észak-Magyarországot rettegésben tartották” közlés (27) tekintetében sem ítélte alaposnak az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes keresetét. Egyrészt azért, mert az I. rendű felperes vezető szerepe a hatáskörébe tartozó szervezetekben nem vitatott alperesi állításnak minősült. Másrészt azért, mert az I. rendű felperes által vezetett formális és informális társaságok ideológiai minősítésének nincs helye. Harmadrészt azért, mert, hogy mely országrészre terjedt ki az I. rendű felperes saját maga által is elismert szervező tevékenysége személyének megítélése szempontjából jelentéktelen körülmény, mely helyreigazításra nem adhat alapot.

A perköltségről az elsőfokú bíróság a peres felek egymásközt egyenlő arányú pernyertességére tekintettel a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján döntött. Figyelembe vette az ügyvédi munkadíj összegének meghatározásakor a 32/2003. (VII. 22.) IM rendeletet és azt is, hogy az alperesek képviselője nem terjesztett elő perköltség felszámítására vonatkozó nyilatkozatot.

A le nem rótt illeték megfizetéséről a pernyertesség-pervesztesség arányára is tekintettel a 6/1986. (VI. 26.) IM számú rendelet 13. § (2) bekezdése és a 15. § (3) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú ítélet ellen az I. rendű felperes és az alperesek terjesztettek elő fellebbezést.

A felperes fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét, annak elutasító rendelkezéseit részben változtassa meg, mert az elutasításra az Smtv. 12. § (1) és (2) bekezdését sértő módon került sor.

Kiemelte, hogy a keresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezések elsősorban azért megalapozatlanok, mert indokolatlanul kezelnek tényként olyan körülményeket, amelyek semmilyen okirati bizonyítékokkal nem alátámasztottak, ezért szükséges a Pp. 369. § (3) bekezdés a) pontja szerinti felülbírálati jogkörben eljárva egyes kijelentések kapcsán a tényállást is módosítani. Okszerűtlennek kell minősíteni az elsőfokú eljárásban lefolytatott bizonyítás eredményét, és módosítani kell a feltárt tényállást, a megállapított tényekből pedig a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja értelmében eltérő következtetést kell levonnia és azt kell megállapítani, hogy az alperesek a perben nem tudták igazolni a sérelmezett állításaik egyikének valóságát sem.

Abból, hogy elkövette azt az egyetlen cselekményt, ami miatt rá büntetést szabott ki a bíróság nem következik az, hogy ha mások által elkövetett erőszakos cselekményben való részessége valótlan neki tulajdonítása, vagy abban bármely módon a szerepe hamis állítása miatt igényt érvényesít, akkor annak valótlanosságával szemben a valóság minden esetben az, hogy az adott cselekményben ugyan nem, de másban részt vett. Azt ugyanis az elsőfokú bíróság is megállapította, hogy az alperesek valótlanul állították vele kapcsolatban, hogy saját, speciális „zsidó- és cigányverő módszert” dolgozott ki, amely abból állt, hogy motorral ütöttek le az elkövetők cigánynak vagy zsidónak vélt járókelőket, hogy egy csoport, amelyben részt vett, verte a cigányokat, és akiről azt hitték, hogy zsidó, hogy ráadásul mindezt rendőrségi vallomásban is nyilatkozták róla, hogy embereket, egész országrészeket rettegésben tartó „rohamosztagoknak” volt a vezéregyénisége, hogy a ...-völgyben egy általa vezetett csoport bárkire is rátámadt, sőt, a rendőröket is megtámadta.

Ezen valótlan közleményekkel szemben a kért helyreigazító közlemény nem veszíti el a helyreigazító jellegét, ha valóságként nem szerepel abban, hogy maga is érintett volt korábban egy rasszista indítékú bűncselekmény elkövetésében.

Az elsőfokú ítélet a (2) - (5), (7) - (8), továbbá (14) - (19) és (27) állítások kapcsán elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezés ezért jogszabálysértő.

Az egyéb elutasító rendelkezésekkel összefüggésben arra hivatkozott, hogy az 1990-es évek elején egyetlen szervezetben fejtett ki vezető szerepet, ez pedig a Heves Megyei Bíróság által nyilvántartásba vett, minden, a tevékenységére vonatkozó jogszabályt a legmesszebbmenőig betartó Nemzeti Ifjak Egyesülete volt. Más szerveződésnek sem vezetője, sem vezéregyénisége nem volt. Ez a szerveződés senkit nem tartott rettegésben, és egyiknek sem volt semmilyen leágazása, alegysége vagy bármilyen kapcsolódási pontja ...en kívül egyik városban sem, nemhogy egy egész országrészben. Azt, hogy azon szervezetek amelyeknek tagja volt neonácik lettek volna, soha nem ismerte be, sőt minden alkalommal, amikor lehetősége adódott erre, ezt a leghatározottabban cáfolta minden fórum előtt. Az pedig egyáltalán nem közömbös a megítélése szempontjából, hogy erőszakos cselekményeket rasszista indítékkal elkövető, ezáltal tömegeket rettegésben tartó szervezetek tevékenységét teljes országrészre kiterjesztette, illetve ilyen célból másokat ...be hívott. (24) (25)

A (26) jelölésű közlés tekintetében arra hivatkozott, hogy ezen közlés kapcsán keresetösségi joga ezért áll fenn, mert az alperesi cikk lényege az, hogy bemutassa az I. rendű felperes általa vélt rasszista, náci múltját, és az erre felsorakoztatott egyik levél, amelyet az I. rendű alperes egyébként nem mutat be a cikkbe, anélkül hivatkozik rá, hogy azt bárki is látta volna. Ennek tehát - szemben az elsőfokú ítéleti állásponttal - az alperesi cikk szövegösszefüggését értelmezve igenis érdemi befolyása van a megítélésre. Ráadásul egy küldemény kapcsán, annak tartalmát illetően nemcsak a küldő, a fogadó is érintett, tehát a PK 13. számú állásfoglalás szerinti érintettsége ezen közlés kapcsán is fennáll.

Kérte, hogy a másodfokú bíróság a felperes perköltségben való marasztalását mellőze, a teljes perköltség megfizetésére a II. rendű alperest kötelezze. A fellebbezéssel összefüggésben a csatolt költségjegyzék alapján 15.000 forint + áfa összegű ügyvédi munkadíjra tartott igényt.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő, fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását kérte, a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 369. § (3) bekezdés c) és d) pontjában megjelölve.

Kérte, hogy a másodfokú bíróság a felperesek keresetét utasítsa el a I. rendű felperes neve által vezetett rohamcsapat tevékenységéről készült dosszié megszerzésére vonatkozó közlés miatt, mert álláspontjuk szerint ... tanulmánya megalapozottan minősíthető egy, a felperes által vezetett újnáci rohamcsapat tevékenységéről készült írásnak, így e közlés kapcsán az alperesek helyreigazítás közlésére nem kötelezhetők.

A felperes által ... néven létrehozott rohamcsapattal összefüggő közlés álláspontjuk szerint részben valós, részben pedig véleményt takar. ... tanulmánya 25. oldalán tényként rögzíti, hogy a felperes vezetésével alakították meg a ... nevű szervezetet, amely a „tisza fehér Magyarország” elérése céljából jött létre. Az írás közli azt is, hogy a szervezet tagjai 25-30 fős csoportokat alkotva két hónapon át számos erőszakos cselekedetet követtek el. Ezen szervezet rohamosztagnak megjelölése pedig valós tényeken alapuló véleménynyilvánítás.

Az I. rendű felperes fellebbezési ellenkérelmében az alperesi fellebbezéssel támadott közlések tekintetében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a perben mérlegelési jogkörben nem hozott döntést, így az alperesek Pp. 369. § (3) bekezdés d) pontjának alkalmazására alapítottan előterjesztett fellebbezése nyilvánvalóan megalapozatlan.

Érdemben azt adta elő, hogy ... „Kopaszok” címmel megjelent könyvét semmilyen körülmények között nem lehet bizonyítékként elfogadni, az pusztán publicisztikának tekinthető. Az egyetlen, objektív módon visszaellenőrizhető történet a tanulmányból az a cselekmény, amely miatt a büntetőjogi felelősségét korábban a Heves Megyei Bíróság jogerősen megállapította. Ám ennek

könyvbeli interpretációja is óriási ténybeli tévedéseket tartalmaz, amelyből nem lehet más következtetésre jutni, hogy az írást bizonyítékként a jelen perben felhasználni ezért sem lehet. Utalt a bizonyíték értékelése kapcsán a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.4234/2019/4. számú jogerős ítéletére, amelyet a Pp. 373. § (3) bekezdése alapján kért figyelembe venni, az ítélet másolati példányát csatolta.

Az alperesek a cikkben tett állításaikkal szemben egyetlen okirati bizonyítékot sem tudtak csatolni, így a fellebbezéssel támadott közlés valótlanúsága miatt az elsőfokú bíróság helytállóan kötelezte az I. rendű alperest helyreigazításra.

A ... nevű szervezet I. rendű felperes általi alapítása valótlan tényállítás. Az alperesek által hivatkozott könyv szerinti alapítási időpontban az I. rendű felperes 19 éves volt, valószínűtlen, hogy több tucat ember tevékenységét irányítva olyan csoportot hoz létre és irányít, amely egy egész várost tart rettegésben célzatos, előre kitervelt, jól megkomponált erőszakos cselekményekkel. Ezt a közlést sem lehet visszaellenőrizni semmilyen tényszerű bizonyíték alapján.

A fellebbezési ellenkérelemmel összefüggésben 10.000 forint+áfa összeg erejéig csatolt költségjegyzéket.

A másodfokú bíróság hivatalos tudomása szerint a fellebbezések előterjesztését követően a II. rendű alperes beolvadás folytán megszűnt. Jogutódja 2019. október 1. napjától a ... Zrt. A jogutódlás megállapítása azonban nem volt lehetséges a Pp. 47. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel, mivel a per alapjául szolgáló jogviszonyban a lap kiadója nincs kötelezett pozícióban, vele szemben a felperesek csak perköltséget érvényesítettek.

Az I. rendű felperes fellebbezése nagyobb részben alapos, az alperesek fellebbezése alaptalan.

A másodfokú bíróság elsősorban azt rögzíti, hogy egyik fél fellebbezése sem érintette a II. rendű felperes vonatkozásában az elsőfokú ítéletnek a II. rendű felperes neve parlamenti frakciójában szokásos horogkeresztekkel teli papírokon történő levelezéssel kapcsolatos (21) ítéleti döntést és annak indokolását, ezért a Pp. 370. § (1) bekezdésében foglalt korlátra tekintettel erre vonatkozóan a vizsgálatot nem végzett, függetlenül attól, hogy a rendelkező rész és az indokolás egymásnak ellentmond.

Bár az I. rendű felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet részbeni megváltoztatását a kérelme szerinti helyreigazítás közzététele érdekében kérte, az értelemszerűen nem irányult az elsőfokú bíróság által a keresetének helyt adó, szövegében a kérelemtől eltérő rendelkezései ellen [Pp. 110. § (3) bekezdés].

Azt is szükségesnek tartja rögzíteni a másodfokú bíróság, hogy az alperes által felajánlott bizonyítékok bizonyításra alkalmas jellegével kapcsolatosan kifejtett elsőfokú bírósági érveléssel egyetértett. A csatolt tanulmány és egyéb publicisztikák a felperesek által vitatott tények bizonyítására nem voltak alkalmasak. A csatolt újságcikkek nagyrésze ezen túlmenően a tanulmányban foglaltakat ismételték meg, az abban írtakat vették alapul.

Az Smtv. 12. § (1) bekezdése alapján, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállításai valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.

A másodfokú bíróság nem értett egyet az elsőfokú bíróságnak ezen jogszabályhely olyan értelmezésével, amely kizárná, hogy a bíróság a sajtószervet akkor is kötelezze a valóság közzétételére, amennyiben a felperes erre vonatkozó határozott kereseti kérelmet nem terjeszt elő,

ugyanakkor azonban az alperes a kereset elutasítását kéri, érdemi védekezést terjeszt elő, és a perben rendelkezésre állnak azok a bizonyítékok, amelyek a sérelmezett állítással szemben a való tényeket alátámasztják. A sajtó-helyreigazítás jogintézménye ugyanis kétarcú. Nem pusztán a személyiségi jog védelmére szolgáló eszköz, mert az egyidejűleg a közönség tájékozódáshoz fűződő érdekeit is szem előtt tartva, a hiteles tájékoztatáshoz fűződő jogát is védelmezi. Ezt tartalmazza a PK 12. számú állásfoglalás is és ezt igazolja, hogy jelenleg - a korábbi szabályozástól eltérően - a médiaszabályozás tartalmazza ezt a jogintézményt. Amennyiben a sajtószerv helyreigazítási kötelezettségének nem, vagy az érintett szerint nem megfelelően tesz eleget, úgy a Pp. XXXVIII. fejezete szerint indított perben a bíróság maga határozza meg a helyreigazító közlemény szövegét a PK 15. számú állásfoglalásban lefektetett kritériumok szerint. Ennek alapján pedig annak a valótlan tények mellett a valóságnak megfelelő tényeket is tartalmaznia kell. Az állásfoglalás annyiban korlátot szab, hogy a közleménynek a kereseti kérelem és az ellenkérelem keretein belül kell maradnia, továbbá az nem veszítheti el helyreigazító jellegét. Az alperesnek a kereset teljes elutasítására irányuló ellenkérelme - amennyiben az a helyreigazító közleményben sérelmezett tényekre vonatkozik és nem pl. csupán eljárásjogi védekezést tartalmaz - a felperesnek a valóság közzétételére vonatkozó kifejezett kérelme nélkül is lehetőséget ad a bíróságnak az Smtv. rendelkezéseinek megfelelő közlemény megfogalmazására. Ettől eltérő jogértelmezés a sajtó-helyreigazítás céljától eltérő eredményre vezetne. A Pp. 495. § (1) bekezdésének utolsó fordulata csupán a felperesi kérelem tartalmi szabályait fekteti le, az nem ellentétes az Smtv. 12. § (1) bekezdésében foglaltakkal, amely a valótlan tények mellett a valóság feltüntetését konjunktív feltételként szabályozza, azt nem teszi függővé az érintett elvárásától.

A sajtóperben eljáró bíróságnak ezért a sajtószervnél tágabb lehetősége van a helyreigazító közlemény megfogalmazása során. Míg a sajtószerv saját eljárásában a kérelmező által közzétenni kért közlemény tartalma vonatkozásában a kérelemhez szorosan kötve van, úgy a bíróság - figyelemmel a perben biztosított bizonyítási lehetőségekre - többletinformációk alapján a jogintézmény célját szem előtt tartva hozhatja meg döntését. Ez a cél nem valósulhat meg abban az esetben, ha a helyreigazítás közzétételét a bíróság abból az okból utasítja el, hogy a felperes által közzétenni kért közlemény a valóság közzétételére konkrétan és kifejezetten nem irányul, pusztán valótlanosság állítása pedig a bizonyítékok alapján megállapítható valóságot nem tárja fel.

Mindezek hangsúlyozása mellett a másodfokú bíróság nem látta akadályát annak, hogy mindazon esetekben, ahol a valótlan állítás ténye megállapítható helyreigazításra kötelezze az I. rendű alperest amellet, hogy a perben rendelkezésre álló bizonyítékok alapján megállapítható valóság közzétételét is elrendelje.

Elsősorban azt rögzíti a másodfokú bíróság, hogy a perbeli írás lényegi tartalma annak közzétételére irányult, hogy - nyilvánvalóan a cikk megjelenését megelőző közeli időpontban - a birtokába került, bűnügyi iratokat tartalmazó dosszié tartalma szerint a felperes korábban újnáci vezető volt, aki számos esetben személyesen részt vett rasszista megmozdulásokban. Sajátos módszert dolgozott ki roma és zsidó származású emberek fizikai bántalmazására, amely módszert gyakorolta is. Rohamosztagekat szervezett és vezetett, melyek tevékenysége nyomán az ország több területén is emberek rettegtek. Több konkrét ...ben, ...n, ...ban, ...on, ...ban történt támadással hozta összefüggésbe a felperest ezekben való személyes részvételét is állítva. Ezt a tartalmat meg többszörözve tette közzé, ténylegesen az ismétlések által erősítve rá azokra.

A felperes a helyreigazításként közzétenni kért közleményében a cikk tartalmában összeillő részeit összevontan jelölte meg, az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes helyreigazító közleményét a cikkhez igazodóan részekre bontva bírálta el.

A másodfokú bíróság döntésének részletes indokolásában a felperesi kérelem sorrendjét és logikáját követi, hozzárendelve ahhoz az elsőfokú bíróság által használt jelölést.

A cikk fent körülírt lényegi tartalma rögtön a cikk címében és bevezetőjében (lead) megtalálható, ezt érintette a felperes helyreigazító kérelmének (1), (2), (3) és (4) pontja. Az első három pont esetében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság elutasító döntésével nem értett egyet (elsőfokú ítélet 3., 4., 5., 8. pontjai). Ezen közlések vonatkozásában az elsőfokú bíróság is úgy ítélte meg, hogy valótlan a tényközlés. A fenti kifejtett, a helyreigazító közlemény tartalmának meghatározása körében elfoglalt koncepcionális különbségen túlmenően azt tartja szükségesnek rögzíteni a másodfokú bíróság, hogy az a körülmény, miszerint a felperest egy roma férfi csoportos bántalmazása miatt korábban jogerősen elítélték és az, hogy különböző ideológiailag a polgárinál szélsőségesebbnek minősíthető szervezet létrehozásában és az egyik vezetésében is részt vett nem alapoz meg arra vonatkozó okszerű következtetést, hogy az embereket rettegésben tartó szervezetek tevékenységével egyetért. Ilyen megállapítás nem tehető akkor, amikor a cikk alapját képező tanulmány maga is kifejezetten különbséget tesz az erőszakos cselekményekkel összefüggésbe hozható és a felperes irányításával létrejövő szervezetek célkitűzései, alkalmazott eszközei között. A felperesnek a tanulmányban fellelhető interjúkban szereplő állításai is ellentmondanak ilyen jellegű azonosításnak. Ezekben ugyanis az erőszak alkalmazását minden esetben elvetette. Téves ezért az elsőfokú bíróság azon álláspontja, hogy a felperes nem vitatta, hogy vezető szerepet töltött be az alperes által körvonalazott szerveződések létrehozásban, közreműködött azok vezetésében. Az általa vállaltan irányított szervezetek esetében kifejezetten hangsúlyozta azok társadalmilag elfogadott jellegét, más típusú szervezetekben való részvételét pedig az alperes nem bizonyította.

Arra vonatkozóan, hogy a felperes cigány és zsidó származású emberek bántalmazására irányuló speciális módszert dolgozott ki és alkalmazott, semmilyen adat nem állt rendelkezésre. E körben az alperes nem is a tanulmányban, hanem egyéb sajtóhírekben megjelentekre hivatkozott, ami a PK 14. számú állásfoglalás alapján nem elégséges bizonyíték. Ezen közléssel szemben sürgősségtelen a valóság közzététele, mert önmagában a negatív állítás kellő és valós információhoz juttatja a közvéleményt. Semmilyen olyan plusz információ nem merült fel, ami árnyalna ezt a valóságot.

A (4) közlést (elsőfokú ítélet 1. pont) a felperes fellebbezése ténylegesen nem érintette, miután az abban foglaltak körében az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adott. Az erre vonatkozó alperesi fellebbezést a másodfokú bíróság alaptalannak ítélte. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a PK 12. számú állásfoglalás alapján értelmezve a cikket abból konkrét bünygyi iratok összességét tartalmazó, hivatalos irathalmazra asszociál az olvasó a felperesre vonatkozó dosszié kapcsán. ... tanulmánya - szemben az alperesi érveléssel - nem tekinthető ilyennek. Hangsúlyos ebben az esetben az a felperesi hivatkozás is, hogy ez a mű semmilyen forrásmegjelölést nem tartalmaz, ezért közvetetten sem tekinthető olyan dossziénak, melyben szereplő iratok a felperes vezette rohamosztagokra vonatkoznak.

A több ezer bünygyi irat létrehozásához (5) közlést sem a felperesi, sem az alperesi fellebbezés nem érintette. (elsőfokú ítélet 6. pont)

A (6) és (7) kérelem (elsőfokú ítélet szerint 7. és 9. pont) a másodfokú bíróság megítélése szerint oly mértékben összetartozó tartalmat érint, amely indokoltá tette azok egységes elbírálását. Mindkét kérelem a felperes által vezérelt rohamosztagok, kiemelten észak-magyarországi tevékenységére vonatkozott. Erre vonatkozó konkrét bizonyíték az eljárás során nem merült fel. Az elsőfokú bíróság ítéletében indokolatlanul tesz egyenlőségjelet a felperes által bizonyíthatóan megszervezett és irányított ifjúsági szervezetek és az erőszakos cselekményekben érintett csoportok közé. A rohamosztag elnevezés ugyanis olyan szervezetet takar, amely köznyelvi értelmezés szerint

kifejezetten militáns jelleggel hajt végre erőszakos, a lakosságot megfélemlítő akciókat. Ugyanakkor maga a tanulmány is azt tartalmazza, hogy a felperes szervező munkássága során elhatárolódott az erőszakot alkalmazó szerveződésektől. A Nemzeti Ifjak Egyesületének az erőszakos, szervezeten végrehajtott cselekményeit az Egyesület szóvivője ... és vezetője „...” tevékenységéhez köti. A cikknek az elsőfokú bíróság által is idézett része - „széles körű szervező tevékenységet fejtett ki Észak-Magyarországon, alegységeket szervezett a rohamosztagosokból ...ban, ...ban és ...on” - konkrét eseményeket, helyszíneket köt a felpereshez, ezért ezen közlés vélemény jellege sem állapítható meg.

Nem tartotta azonban indokoltnak a másodfokú bíróság a felperesi kérelem szerinti részletességgel a helyreigazítást, figyelemmel arra, hogy az alegységek szervezésére vonatkozó közlés a felperes megítélése szempontjából közömbös, amikor a rohamosztag szervezésére, vezetésére vonatkozó közlés tekintetében a helyreigazítást elrendelte.

A felperesi kérelem (8) és (9) pontja tekintetében az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adott, az alperesi fellebbezés azt nem érintette, ezért e körben a másodfokú bíróság érdemi vizsgálatot, nem folytatott figyelemmel a Pp. 370. § (1) bekezdésében foglaltakra (elsőfokú ítélet 10-13 pontok).

A felperesi kérelem (10) pontjában foglaltakkal kapcsolatosan az elsőfokú bíróság is azt állapította meg, hogy az abban sérelmezettek olyan tényállítások, amelyeket az alperes bizonyítani tartozott, ez azonban nem vezetett sikerre (elsőfokú ítélet 14-18 pontok). Nem helytálló azonban az elsőfokú bíróság azon érvelése, hogy az itt sérelmezett közléssel szemben azon valóság állítható, hogy a felperest erőszakos bűncselekmény miatt elítélték. A felperes elítélésére ugyanis nem az itt említett konkrét esemény kapcsán került sor. A felperes elítéléséhez vezető cselekmény 1991. október 14-én történt, a ...-völgyben elkövetett támadásra 1991. május 1-én került sor. Az utóbbival összefüggésben a felperes cselekvősége semmilyen formában nem merült fel. Mindezek alapján a másodfokú bíróság a felperes keresetének részben helyt adott. A PK 15 számú állásfoglalás alapján a helyreigazítás szövegét úgy határozta meg, hogy abból kitűnjön, miszerint a cikk azon állítása valótlan, hogy a felperes által irányított banda támadott, mert magának a támadásnak a megtörténte kapcsán a felperes sem hivatkozott arra, hogy ilyen esemény egyáltalán nem történt. Arra vonatkozóan, hogy a támadás a rendőrökkel szemben milyen jellegű volt (őket könnygázspray-vel fújták le, lökdözték) a helyreigazítást, mint a felperes megítélését nem befolyásoló lényegtelen körülményre vonatkozót szükségtelennek ítélte.

A kérelem (11) pontja tekintetében (elsőfokú ítélet 20. és 21 pontja) az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes keresetének helyt adott, a II. rendű felperes keresetét elutasította. A II. rendű felperes és az alperes e körben fellebbezést nem terjesztettek elő, ezért a másodfokú bíróság ítélete érdemben ezt a közlést nem érintette.

A (12) kérelemmel érintett szervezettel - ... - összefüggésben sem látta indokát a másodfokú bíróság annak, hogy az alperesi fellebbezésben kifejtettek alapján az elsőfokú bíróságtól eltérő következtetéseket vonjon le, kifejtett indokaival is egyetértett (elsőfokú ítélet 22-23. pontjai). Az alperesi fellebbezésben foglaltakra tekintettel azt hangsúlyozza, ... tanulmánya valóban tartalmazza ezeket a közléseket, azonban egyetlen utalás sem található abban arra, honnan származnak ezek az információk. Az írás ezen fejezetében szó esik egy Akció-Egység elnevezésű zenekarról, az ő fellépésükről, amelynek során a ...i és ...i bőrfejük találkoztak, később levelezésbe bonyolódtak egymással, majd ...ben történt két verekedésről is beszámol, így a szeptember 17-én és október 14-én történetekről, melyek közül a felperes az utóbbiban volt érintett. Ez esetben azonban a ... nevű szervezet sem a csatolt bírósági iratok, sem egyéb bizonyítékok alapján nem azonosítható. Ezen túlmenően a tanulmány a ... nevű szerveződésről semmit nem tartalmaz és egyetlen egy olyan esetet

sem említ, amelyből ezen szervezetre vagy a felperes személyes testőrségére történő utalás fellelhető. Az alperes által csatolt cikkek pedig ezzel összefüggésben mindössze a tanulmányra utaltak vissza.

A (13) és (14) közlés (elsőfokú ítélet 24-25. és 26. pontok) a cikk logikáját követve összetartozóak. Az elsőfokú bíróság megítélése szerint részben valós tényállítások - az akciókat a felperes ...ra is kiterjesztette, ...be hívott eszméire fogékony fiatalokat - részben véleményközlés - neonáci akciókat terjesztett ki, neonáci eszmék iránt érdeklődő fiatalokat hívott meg. Ezt a dossziében található levelezés is alátámasztja, melyek közül az egyiket egy fiatal a felperesnek címzett és amelyben bizonyos célkitűzésekkel egyetért. Ez utóbbi esetben az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperes keresetösségi joga hiányzik, illetve az egyébként is lényegtelen pontatlanság. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban a PK 12. számú állásfoglalás alapján a sérelmezett szövegrészlet kizárólag ezen tagolt vizsgálata nem következetes. A cikk ezen részlete is a felperes tevékeny szerepét írja le szervezett, erőszakos, cselekményekben anélkül, hogy bármi konkrét eseményre utalna, noha kiemelten megjelöli ...t, mint helyszínt. Ezzel szoros összefüggésben említi a fiatalok ...be hívását, amely az átlagolvasó szemszögéből azt az értelmezést teszi lehetővé, hogy a fiatalok toborzása és az akciók egymással összefüggő események. A dossziében fellelhető levelezést lényegében ezen állításokra vonatkozó bizonyítékként említi a cikk. A tanulmány szerint 1991. szeptemberében egy elmaradt koncert nyomán ismerkedett meg a felperes „...iakkal”. Megegyeztek egy családi házában október 23-án tartandó buliban. Az ezt követő levelezés egyik darabja a „...” által írott levél. Az azonban nem derül ki kinek címezte azt. A levél írója „Fehér Magyarországot” szeretne, a Magyarországon tartózkodó, de nem dolgozó külföldieket „takarítaná ki” az országból „nem csak verés, de ne is csak szelíd rábeszélés következtében” szeretné mindezt elérni, a közéletet keresi. A cikkben „...” leveléből való idézet még a tanulmány alapján sem valószínű, azzal kifejezetten ellentétes, amikor „zsidó- és cigánymentes Magyarország” erőszakos úton való megvalósításáról, mint olyan célkitűzésről ír, amely a felperesé. Miután a teljes cikk a felperes korabeli ténykedéséről szól, ezért keresetösségi joga ezen sérelmezett közlés vonatkozásban is fennáll függetlenül attól, hogy a levél kihez íródott. A felperes megítélését pedig jelentősen befolyásolja, hogy milyen jellegű célkitűzések vezérlik tevékenységét, ezért lényegtelen pontatlanságról sem lehet szó. Az újnáci kifejezés használata a másodfokú bíróság megítélése szerint a cikkben nem ideológiai jellegű. Azt mintegy szinonimaként használja a fizikai erőszakot is magába foglaló, elsősorban a cigány és zsidó nemzetiségű emberek ellen irányuló tevékenységre, azaz nem vélemény, hanem burkolt tényállítás. Éppen ezért - mivel a felperes vezetői tevékenysége ilyen jellegű „akciókban” nem volt bizonyított, e körben is helyreigazításra kötelezte a másodfokú bíróság az alperest.

A felperes kérelmének (15) pontja tekintetében (elsőfokú ítélet 2., 7. és 27.pontok) a másodfokú bíróság nem tartotta indokoltnak külön helyreigazítás közzétételét. Ebben a pontban ugyanis a felperes tartalmilag - a cikkhez hasonló módon ismételve - mindössze a megelőző pontokban [(6) és (7)] már kifogásolt közléseket sérelmezett.

A PK 15. számú állásfoglalás adta lehetőség szerint a másodfokú bíróság a sajtóhelyreigazítás jogintézménye kettős célját szem előtt tartva szükségesnek tartotta a valóság közlését arra vonatkozóan, hogy a felperest bizonyíthatóan milyen bűncselekmény miatt ítélte el a bíróság. Ugyanígy szükséges volt azt is megismertetni az olvasókkal, hogy szervező, vezető tevékenysége a valóságban mely ténylegesen azonosítható szervezetekre terjedt ki. Ezen tények ugyanis szorosan összefüggnek a cikk lényegi magvát képező tartalommal.

A fentiek alapján az I. rendű felperes fellebbezése túlnyomó részben eredményre vezetett, az alperes

fellebbezése eredménytelen maradt. Mindez azt eredményezte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján a perköltségre is kiterjedően részben megváltoztatta. Az elsőfokú bíróság döntésének az I. rendű felperes fellebbezésével ténylegesen nem támadott rendelkezéseit helybenhagyta azzal, hogy a helyreigazító közlemény szövegét a közérthetőség érdekében, a megváltoztató rendelkezésekkel együtt egységesen határozta meg.

Az I. rendű felperes fellebbezésének eredményességére tekintettel az I. rendű felperes pernyertesnek tekinthető, ezért a II. rendű alperes megszüntére tekintettel a ... Zrt., mint az I. rendű alperes által szerkesztett lapot kiadó jogi személy köteles a részére a Pp. 364. § utaló szabálya alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése és a Pp. 499. § (1) bekezdése alapján megfizetni az együttes első és másodfokú perköltséget és a Magyar Állam javára a le nem rótt fellebbezési illetéket.

Az ügyvédi munkadíj összegét a másodfokú bírósága 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt együttes kereseti és fellebbezési illeték megfizetéséről a másodfokú bíróság a Pp. 101. § (1) bekezdése, a Pp. 102. § (1) bekezdése és a 30/2017. (XII. 27.) IM. rendelet 3. § (2) bekezdése alapján határozott. Döntése során, figyelemmel kellett lennie arra, hogy a II. rendű felperes fellebbezést nem terjesztett elő, ezért az elsőfokú bíróságnak a rá vonatkozó kereset elutasítása folytán megállapított 6000 forint illetékre vonatkozó rendelkezése a másodfokú eljárásban nem volt érintett.

Budapest, 2019. október 16.

dr. Kisbán Tamás s.k.
a tanács elnöke

dr. Kovaliczky Ágota s.k.
előadó bíró
bíró

Vojnitsné dr. Kisfaludy Atala Katalin s.k.